

Opstandelsesruden

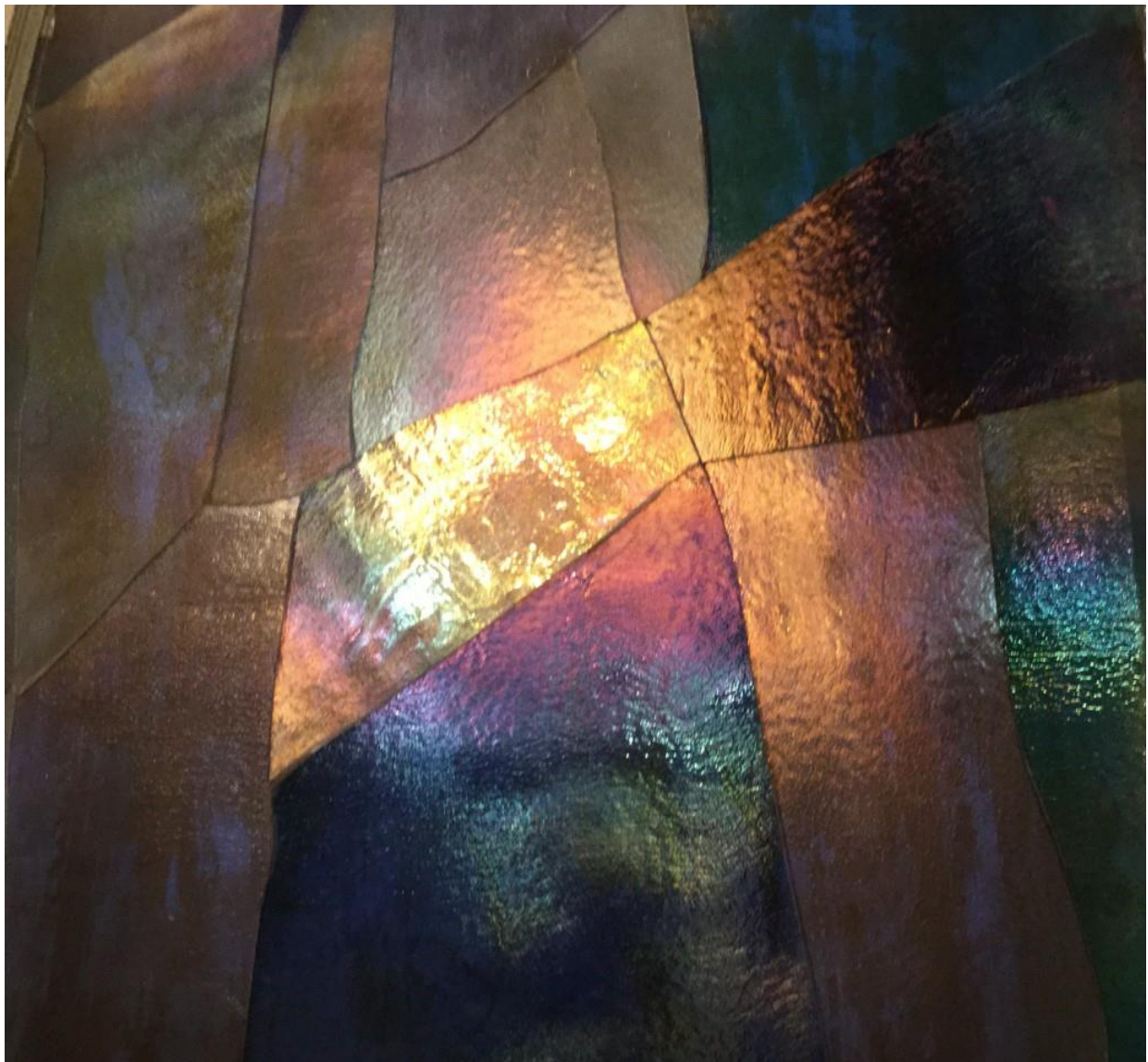
Nyt pragtvindue i Vor Frue Kirke i Nyborg

Af Preben Winther

Forfatter og kunstanmelder

1949-2016

(Bragt med tilladelse fra Preben Winthers arving)

En detalje fra den nederste del af Maja Lisa Engelhardts Opstandelsesrude ved aften og i lampelys. Det iriserende glas glitrer som perlemor og tilbagekaster lyset i et væld af farver. Foto: PW.

På Mariæ bebudelsesdag, søndag den 22. marts 2015, blev der ved en festgudstjeneste i Vor Frue Kirke i Nyborg indviet et nyt, otte meter højt altervindue, skabt af kunstneren Maja Lisa Engelhardt. I sin prædiken på indvielsesdagen pegede biskop Tine Lindhardt bl.a. på, at ”grenen i den nye røde peger på det nye liv, som kommer, og siger, at der også er håb for det menneske, der dør. Korsets træ bliver Livets træ.”

Med disse ord henviste Tine Lindhardt også til det alterkors i forgyldt bronze, som Maja Lisa Engelhardt skabte til Vor Frue Kirke i 2011, kaldet *Livstræets kors*. Med sin forgyldning har det lyset i sig, og med sine aftryk af olivengrene fremstår det organisk og skyder – med Grundtvigs ord – så at sige ”af korsets rod”. Over mere end seks århundreder knytter det også smukt an til kirkens store gotiske korbuekrucifix fra ca. 1390, der har spirer fra livets træ rundt i kanten. Alterbordet er det oprindelige fra 1428, restaureret og hvidkalket og med en ny, gedigen plade af Ølandssten.

Det imponerende Nyborg-vindue afslutter den seneste store renovering af Vor Frue Kirke, som blev påbegyndt allerede først i 1970’erne og gjaldt området omkring alteret. På dette tidspunkt blev den gamle altertavle fjernet, og det meget kulørte vindue i østgavlen blev erstattet af et i klart glas. Det store træ, der står uden for vinduet, fungerede i en årrække som en slags naturens egen altertavle; men ælde, storme og lynnedslag har taget hårdt på det, og det kraftige lysindfald gennem vinduet gjorde, at kirkens inventar fremstod i modlys og ikke kom til sin ret.

Da Maja Lisa Engelhardt havde afleveret sit alterkors til kirken, så menighedsrådet nye muligheder og opfordrede kunstneren til at udarbejde et forslag til det tredelte vindue bag alteret. Dette skulle vise sig at blive helt unikt.

Med erfaringer fra mere end tyve fuldførte kirkeudsmykninger i Danmark og sit indgående kendskab til kirkekunst og -vinduer både herhjemme og i udlandet – ikke mindst klosterkirken Saint-Denis nord for Paris – forestillede Maja Lisa Engelhardt sig, at det nye vindue skulle fremstilles i iriserende glas. Det er kendt fra Frankrig, men har ikke tidligere været anvendt her i landet. Iriserende glas har den særlige egenskab, at det dæmper modlys, men samtidig bevarer det lyse rum. Det er smukt i dagslys, men ikke mindre inciterende i skumringen, hvor det antager en betagende, blå tone. Ved mørk aften, når der er tændt lys i kirken, fremstår det med et perlemorsagtigt skær og kaster lampelyset tilbage i alle regnbuens farver.

Kirkevinduet er blevet udført i værkstedet hos glarmester Per Hebsgaard i Præstø; en proces, der har stået på i mange måneder. Først har Maja Lisa Engelhardt på sandblæst glas malet en såkaldt *grisaille*, et maleri i udelukkende sort/hvid og gråtoner, der herefter er blevet brændt. Herefter er med silikone limet de udskårne stykker iriserende glas. I vinduets 27 felter var i forvejen isat termoruder.

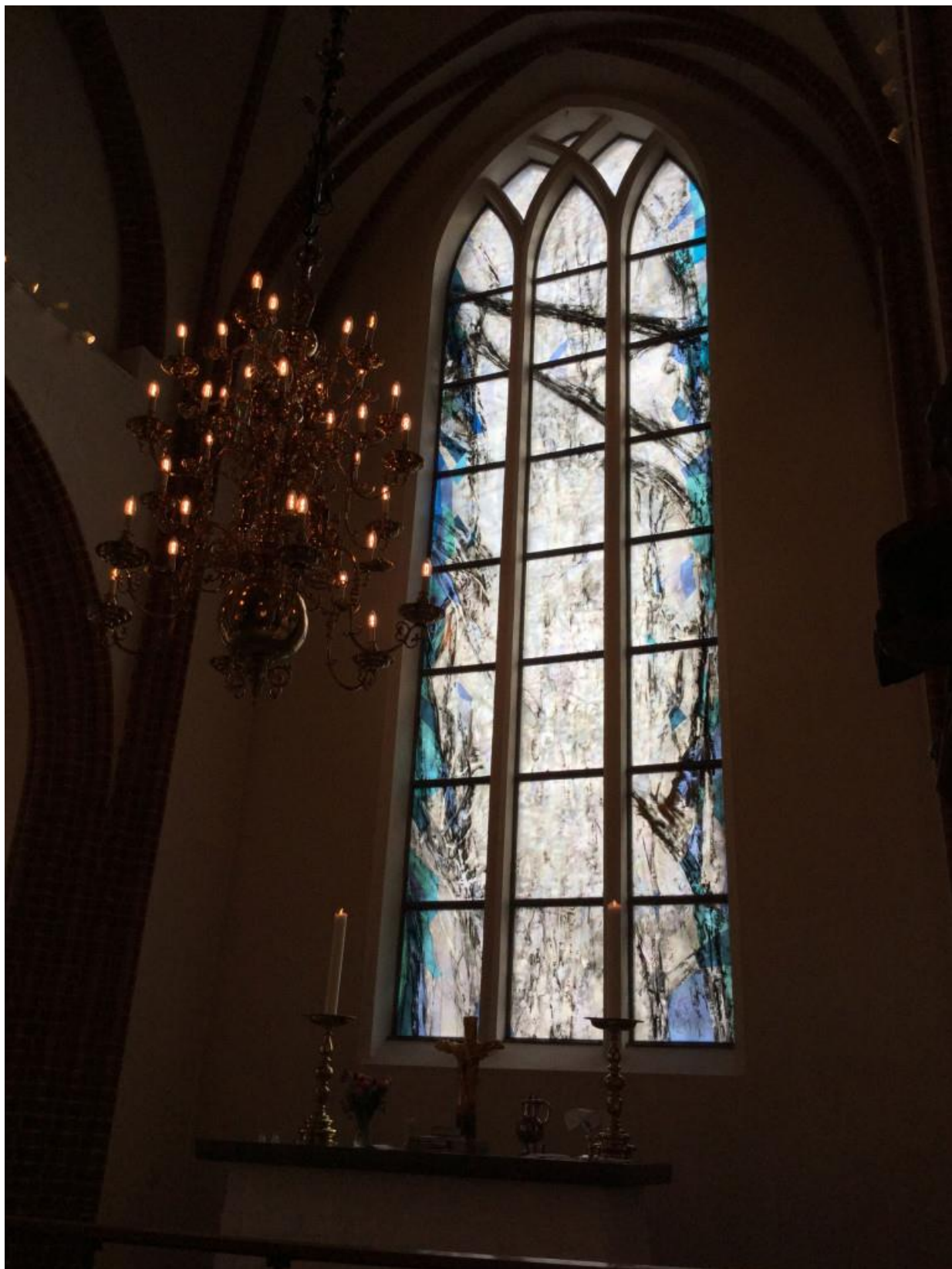
Det er næppe for meget at påstå, at Maja Lisa Engelhardt allerede fra begyndelsen ved sit valg af materiale har foregrebet det tema, som hun ville lægge i vinduet i Vor Frue Kirke, og som hun selv kalder *Opstandelsesruden*. Et motiv kan man næppe tale om, al den stund det skildrede er så u håndgribeligt, som det er. Men netop heri ligger det mest sigende ved værket.

For hvordan skal man som kunstner skildre det guddommelige, det uforklarlige, troens inderste kerne og omdrejningspunkt? Alterkorsets og -vinduets kristne, episke indebyrd følger sådan set kronologien i evangeliernes beretning om Jesu død og opstandelse; hele passionsforløbet. Dog foregriber korsets

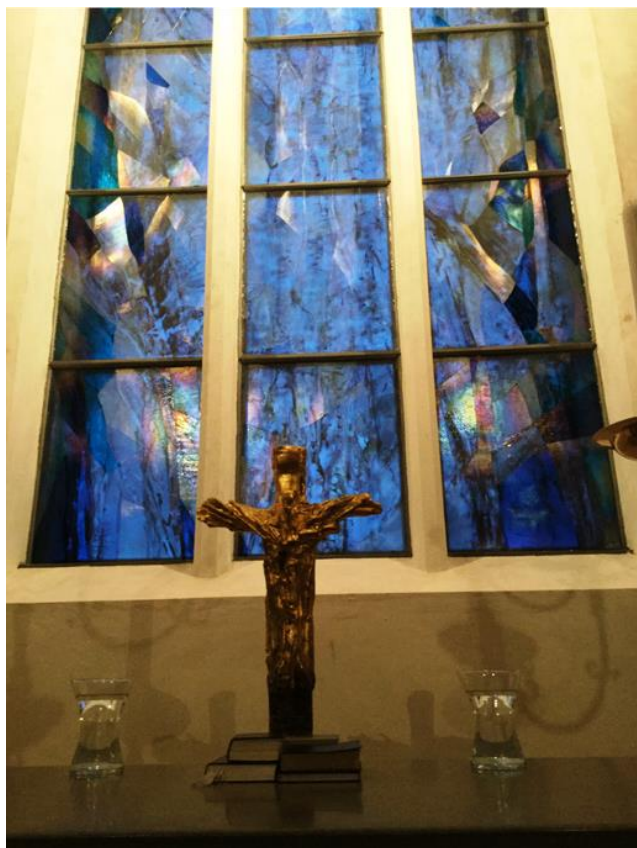
kunstneriske udformning allerede den opstandelse, som ikke bare fandt sted, men nu til stadighed finder sted i vinduet.

Her er ikke tale om en afbildning af et træ i naturalistisk forstand, men om træet som symbol på Jesus, der kaldte sig selv for "det sande vintræ". De motiviske tilløb til en fortolkning af livstræet er tydelige; grene rækker ud fra siderne og ind i vinduets lysere dele. Men de sorte linjer og deres diagonale forløb henviser også til korsets linjer og bærer i sig mindelser om Jesu lidelseshistorie, død og genopstandelse. Den visuelle ubestemmelighed i forhold til de velkendte størrelser "træ", "grene" og "kors" forløses i og med selve lysets gang igennem glasset. Maja Lisa Engelhardts vindue ikke bare skildrer, men lader os i kraft af dets lys og vidunderlige farvespil selv opleve det transcendentale; opstandelsesunderet. Ud af mørket strømmer lyset som hellig tilstedeværelse. Når døden indtræder, og mørket sænker sig, gennembrydes det af et nyt lys. Opstandelsens.

Kirkens rum ændres fra et menneskeskabt, fysisk rum til et helliggjort, sakralt sted, hvor underet ikke bare postuleres, men rent faktisk *sker*. Det er fantastisk at være vidne til, hvad et kunstværk formår at bibringe af oplevelser.

Opstandelsesruden ved dag. Grisailen kommer her rigtig til sin ret. Foto: PW.

I den blå time. T.v. de nederste felter af østgavlens vindue, i forgrunden alterbordet med Maja Lisa Engelhardts Livstræets kors, 2011. T.h. hele Opstandelsesruden. Foto: PW.

Østgavlen med Nyborg-vinduet ved aften, set udefra. Foto: PW.